

MALİ İŞLER BİRİMİ

DÖNER SERMAYE İŞLETMESİ

Risklerin Belirlenmesi ve Değerlendirilmesi

Trabzon Meslek Yüksekokulu Müdürlüğü
İç Kontrol Komisyonu
HAZİRAN 2025

Doküman No : TMYO.RDS.S6-01
Doküman Yayın Tarihi : 25.06.2025

Revizyon No :0
Revizyon Tarihi :25.06.2025

Risklerin Belirlenmesi ve Değerlendirilmesi

Bu bölümde, Kamu İç Kontrol Standartları'nın "Risklerin Belirlenmesi ve Değerlendirilmesi" (Standart 6) prensibi kapsamında, Mali İşler Birimi'nin "Döner Sermaye İşletmesi" alt hizmet alanının operasyonlarını etkileyebilecek içsel ve dışsal riskler ayrıntılı olarak incelenmiştir. Bu alt hizmet alanının hedeflerine ulaşmasını ve dolayısıyla KTÜ 2024-2028 Stratejik Planında belirlenen amaçların gerçekleşmesini engelleyebilecek potansiyonel tehlikelerin tanımlanması, analiz edilmesi ve bunlara yönelik kontrol stratejilerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır.

6. Risklerin Belirlenmesi ve Değerlendirilmesi

İdareler, sistemli bir şekilde analizler yaparak amaç ve hedeflerinin gerçekleşmesini engelleyebilecek iç ve dış riskleri tanımlayarak değerlendirmeli ve alınacak önlemleri belirlemelidir.

Risklerin belirlenmesi ve değerlendirilmesi, Mali İşler Birimi - Döner Sermaye İşletmesi alt hizmet alanının hizmet kalitesini sürdürmesi, yasalara uyumluluğu sağlaması ve kurumsal hedeflere ulaşması açısından kritik öneme sahiptir. Bu süreçte, birimin kontrol edebileceği **iç riskler** ve dış çevreden kaynaklanan **dış riskler** detaylı bir şekilde analiz edilir.

İç Riskler

Mali İşler Birimi - Döner Sermaye İşletmesi alt hizmet alanının iç işleyişinden, insan kaynaklarından veya süreçlerinden kaynaklanan risklerdir. Bunlar, birimin doğrudan kontrol edebileceği ve önlem alabileceği alanları kapsar:

- **Bütçe Planlama ve Hazırlık Riskleri:** Yanlış/eksik bütçe tahmini. Bütçe kalemlerinde hata. Bütçe disiplinine uyumsuzluk.
- **Doğrudan Temin Satın Alma Riskleri:** Mevzuata aykırı alım. Piyasa araştırmasında eksiklik. Yaklaşık maliyet hataları. Belgelerde eksiklik/hata. Teslimat ve kabul süreçlerinde aksaklık.
- **Doğrudan Temin ile Alınan Malların Taşınır İşlemleri Riskleri:**
 - **TKYS'ye yanlış/eksik veri girişi.**
 - Taşınır tesliminde kontrol eksikliği.
 - TİF düzenlemede hata/eksiklik.
 - Zimmetleme ve takipte aksaklık.
 - Ambar/depo kayıtlarında hata.
 - Malzeme çıkışlarında usulsüzlük.
- **Vergi Beyanları ve Yasal Yükümlülükler Riskleri:** Vergi beyannamelerinde hata/eksiklik. Yasal sürelerin kaçırılması. Mevzuat takibinde yetersizlik.
- **Ödeme ve Muhasebe Süreçleri Riskleri:** Gelir tahsilat takibinde eksiklik. Mali evrak kaybı/düzensizliği.
- **Raporlama ve Kontrol Riskleri:** Mali raporlarda hata/eksiklik. Raporların zamanında sunulamaması. İç kontrol standartlarına uyumsuzluk.
- **Genel Personel Kaynaklı Riskler:** Mali mevzuat, ihale ve TKYS bilgisi eksikliği. İş yükü yoğunluğu. Personel değişimiyle ortaya çıkan bilgi aktarım sorunları. Dikkatsizlik veya kasıtlı hata.

Dış Riskler

Mali İşler Birimi - Döner Sermaye İşletmesi alt hizmet alanının doğrudan kontrolü dışında gelişen, ancak birimin faaliyetlerini ve hedeflerini olumsuz etkileyebilecek çevresel veya kurumsal faktörlerden kaynaklanan risklerdir:

- **Ekonomik Dalgalanmalar:** Enflasyon, ekonomik durgunluk gibi faktörlerin döner sermaye gelirlerini veya maliyetlerini olumsuz etkilemesi.
- **Merkezi Sistemlerdeki Aksaklıklar:** Mali Yönetim Sistemi (MYS), **TKYS** sistemlerinde yaşanabilecek teknik sorunlar, erişim kesintileri veya veri entegrasyonu sorunları.
- **Yasal ve Mevzuat Değişiklikleri:** Döner sermaye işletmelerini veya genel mali mevzuatı (vergi, taşınır vb.) etkileyen ani yasal düzenlemeler.
- **Kurum İçi İş Birliği Eksiklikleri:** Diğer birimlerden gelen mali bilgi veya onay süreçlerindeki gecikme/hata nedeniyle Döner Sermaye İşletmesi süreçlerinin aksaması.
- **Üst Yönetim Kararları ve Denetimler:** Sayıştay denetimleri, iç denetimler veya Maliye Bakanlığı denetimlerinden kaynaklanabilecek bulgular ve bunlara uyum sağlama gerekliliği.

Bu riskler, birimin amaç ve hedeflerini gerçekleştirmesini engelleyebilecek potansiyel sorunları temsil etmektedir. Mali İşler Birimi - Döner Sermaye İşletmesi alt hizmet alanı, bu riskleri sistemli bir şekilde analiz ederek, etkilerini ve olasılıklarını değerlendirir ve aşağıda belirtilen kontrol stratejileri ile faaliyetlerini belirler:

Risk Matrisi

Risk Analizi (Etki x Olasılık) hesaplaması için 1'den 5'e kadar bir derecelendirme ölçeği kullanılmıştır:

- **Etki (Etki):** 1 (Çok Düşük) - 5 (Çok Yüksek)
- **Olasılık (Olasılık):** 1 (Çok Düşük) - 5 (Çok Yüksek)

Risk Düzeyi Değerlendirmesi:

- **1-4:** Düşük Risk
- **5-9:** Orta Risk
- **10-14:** Yüksek Risk
- **15-25:** Çok Yüksek Risk

➤ **Mali İşler Birimi Döner Sermaye İşletmesinin Risklere Karşılık Kontrol Faaliyetleri Tablosu**

Risk Alanı / Risk Tanımı	Olası Sebepler (Neden)	Olası Sonuçlar (Etki)	Risk Analizi (Etki x Olasılık)	Risk Kontrol Stratejisi	Kontrol Faaliyetleri (Eylem Planı)	KTÜ Stratejik Planı ile İlişkisi
Bütçe Planlama ve Gerçekleşme Sapmaları Riski (Yanlış tahmin, ödenek aşımı/yetersizliği, israf)	Yetersiz veri analizi. Bölümlerden gelen verilerin hatalı konsolidasyonu. Beklenmedik giderler.	Kaynak israfı. Mali disiplin bozulması. Denetim bulguları. Faaliyetlerde aksama.	Etki: 4 (Yüksek) x Olasılık: 3 (Orta) = 12 (Yüksek Risk)	Riski Azaltma, İzleme	Detaylı gelir/gider tahminleri için geçmiş verilerin analizi. Personel eğitimi. Periyodik bütçe gerçekleşme raporlaması ve sapma analizleri. Yıl içerisinde bütçe revizyon imkanlarının takibi.	Mali kaynakları Üniversite amaçları doğrultusunda yönetmek.
Doğrudan Temin Mevzuatına Aykırılık Riski (Yanlış ihale yöntemi, belgesiz alım, usulsüzlük)	Personelin mevzuat bilgisi eksikliği. Yeterli kontrol mekanizması olmaması. İş yükü. TKYS'ye yanlış kayıt.	Kamu zararı. İdari/adli yaptırımlar. İtibar kaybı.	Etki: 5 (Çok Yüksek) x Olasılık: 4 (Yüksek) = 20 (Çok Yüksek Risk)	Riski Azaltma, Önleme	4734 Sayılı KİK'in 22. maddesi ve ilgili ikincil mevzuat hakkında sürekli eğitim. Alım süreçlerinde çift onay mekanizması. Tüm doğrudan temin belgelerinin (PFAT, onay, EKAP sorgu vb.) eksiksiz kontrolü. TKYS'ye alınan taşınırın doğru ve zamanında kaydedildiğinin kontrolü.	Mali kaynakları Üniversite amaçları doğrultusunda yönetmek.
Taşınır İşlemlerinde Hata/Kayıp Riski (TKYS Dahil) (TKYS'ye yanlış/eksik kayıt, zimmetleme zafiyeti, fiziksel kayıp/hasar)	Personel dikkatsizliği. TKYS kullanım hataları. Fiziksel güvenlik zafiyeti. Kontrol eksikliği.	Envanter uyumsuzluğu. Kamu zararı. Denetim bulguları. Kaynak israfı.	Etki: 5 (Çok Yüksek) x Olasılık: 4 (Yüksek) = 20 (Çok Yüksek Risk)	Riski Azaltma, Önleme, İzleme	TKYS veri girişlerinde çift kontrol ve periyodik mutabakat. Taşınır teslim ve zimmet belgelerinin eksiksiz düzenlenmesi/takibi. Ambar ve depolama alanlarının fiziki güvenliğinin artırılması. Yıllık/ara sayımlarla fiziki envanter kontrolü.	Mali kaynakları Üniversite amaçları doğrultusunda yönetmek. Kurumsal kapasiteyi kalite odaklı geliştirmek.
Vergi Yükümlülüklerinde Uyumsuzluk Riski (Hatalı beyanname, geç beyan/ödeme, mevzuat takibinde eksiklik)	Vergi mevzuatı bilgisi eksikliği. Zaman yönetimi sorunları. Sistem/yazılım hataları.	Mali cezalar. Vergi ziyai. Hukuki yaptırımlar. Denetim bulguları.	Etki: 4 (Yüksek) x Olasılık: 3 (Orta) = 12 (Yüksek Risk)	Riski Azaltma, Önleme	Vergi mevzuatındaki güncellemelerin sürekli takibi. Vergi beyannamelerinin hazırlanmasında çift kontrol. Elektronik beyan ve ödeme süreçlerinin düzenli takibi. İlgili personele periyodik vergi eğitimleri.	Mali kaynakları Üniversite amaçları doğrultusunda yönetmek.
Mali Raporlama ve Muhasebe Süreçlerinde Hata Riski (Mali tablo hataları, evrak kaybı, kayıtların eksikliği)	Personel dikkatsizliği. İş yükü. Sistem aksaklıkları. Yetersiz belge yönetimi.	Yanlış maliyet/karlılık analizi. Denetim bulguları. Karar alma süreçlerinde aksaklık. Hesap verilemezlik.	Etki: 4 (Yüksek) x Olasılık: 4 (Yüksek) = 16 (Çok Yüksek Risk)	Riski Azaltma	Tüm mali evrakların düzenli dosyalanması ve güvenli arşivlenmesi. Mali tabloların hazırlanmasında doğruluk ve güncellik kontrolü. Muhasebe kayıtlarının periyodik olarak mutabakatı. Raporlama süreçlerinde kalite kontrol.	Mali kaynakları Üniversite amaçları doğrultusunda yönetmek. Kurumsal kapasiteyi kalite odaklı geliştirmek.
Merkezi Sistemlerdeki Aksaklıklar Riski (TKYS Dahil) (Sistem arızaları, veri kaybı, erişim sorunları)	Altyapı yetersizliği. Teknik personel eksikliği. Siber saldırılar. Güncelleme sorunları.	İşlem kesintisi. Veri kaybı. Yanlış kayıtlar. Denetim bulguları. Faaliyetlerde aksama.	Etki: 3 (Orta) x Olasılık: 4 (Yüksek) = 12 (Yüksek Risk)	Riski Azaltma, Transfer Etme	Sistemlerin düzenli yedeklenmesi ve bakımının yapılması. Personel için sistem kullanım eğitimleri. Teknik sorunlarda hızlı destek mekanizması. Acil durumlar için manuel kayıt tutma/işlem yapma alternatifleri.	Kurumsal kapasiteyi kalite odaklı geliştirmek.

DOKÜMAN REVİZYON BİLGİLERİ

Revizyon No	0
Revizyon Tarihi	25.06.2025
Revizyon Nedeni	İlk Düzenleme
Revizyon açıklaması	Trabzon Meslek Yüksekokulu Müdürlüğü Döner Sermaye İşletmesinin risklerin belirlenmesi ve değerlendirilmesi sunumu hazırlanırken; - Kamu İç Kontrol Standartları, Risk Değerlendirme Standartları S6: Standart: 6. Risklerin belirlenmesi ve değerlendirilmesine göre düzenlenmiştir. - Karadeniz Teknik Üniversitesi Kurumsal Kimlik Rehberinde gösterilen kurum logo, birim logo ve renk tasarımları kullanılmıştır.
Doküman No Açıklaması:	TMYO.RDS.S6-01 TMYO : Trabzon Meslek Yüksekokulunu, RDS : Risk Değerlendirme Standartlarını, S6. : Kamu İç Kontrol Standartları tebliğinin maddesini (S6: Standart: 6. Risklerin belirlenmesi ve değerlendirilmesi 6.1. İdareler, her yıl sistemli bir şekilde amaç ve hedeflerine yönelik riskleri belirlemelidir. 6.2. Risklerin gerçekleşme olasılığı ve muhtemel etkileri yılda en az bir kez analiz edilmelidir. 6.3. Risklere karşı alınacak önlemler belirlenerek eylem planları oluşturulmalıdır. 01 : Meslek Yüksekokulu birimlerinin risklerin belirlenmesi ve değerlendirilmesini ifade etmektedir.
HAZIRLAYAN İç Kontrol Üyesi	Arzu AKTAŞ Bilgisayar İşletmeni
KONTROL EDEN İç Kontrol Üyesi	Yeşim KAYA Meslek Yüksekokulu Sekreteri
KONTROL EDEN İç Kontrol Başkanı	Öğr.Gör.Koray ÇAVUŞOĞLU Müdür Yardımcısı
ONAYLAYAN	Prof.Dr.İlhan DENİZ Müdür